

מסורת הש"ס

6) פסחים 1: עקב פ"ו
7) ט"ז א"ר
8) (גמ' ד' ד' ו' ע"ו)
9) (גמ' ד' ד' ו' ע"ו)
10) (גמ' ד' ד' ו' ע"ו)
11) (גמ' ד' ד' ו' ע"ו)

הנהגות הגר"א

[א] נש' דמח' י"ב נימק
הרמב"ם דשמי' ועמ"ס
רבינו בח"י פ"ד פ"ק
[ב] תוס' ד"ה דמח' דמח'
ס"ו י"ב פ"ד ה"ה
כ"ס דלמ"ה:

לעני רש"י

אשטד"א
[א] אשטד"א [ב] ע"כ
ש"כ
פ"ל א"א ס"ל מחב"ה

מוסף רש"י

דשתי' ל' תוס' ה"ה
מן הכסף ונלפ"ו ר"ל
ושב' ס"ה ח"ו: שבעה
תלמי' ונתינת ח"ו: מעות
שנמצאו לפני סוחר
בהמה לעולם מעשי'
רוב אכלו כשר בירושלים
כל ימות העה' המעט
מעשר שני: א"ל: לפי שאל
היו מספקין לאכלו כל
מעות מעשר שני שלכן כרגל
ועמין אותם לפני השר
בעות הנהגו וכן חולקין
אותם בקדושתן ועיקר
אכילת מעות מעשר שנים
היו מביאין מהן כדק"ל
במחנות (כ"ג) הלך לוקחין
מן המעות דכל זמן
ש"ט מן מעות מעשר שני
מולות מעות חולין ואפי"ן
דלית למירי שמה מיר
המירי נפלו ומעות חולין
הן: ספק איכילת לומתא
(פסחים 1:1) בהר הבית
חולין: אפילו בשעת הרגל
שי' מעות מעשר מרוינין
בירושלים מעות חולין:
לא מספקין לה כגמ' ש'
דלוקין כשר רובא דשמי'
ואמרינן לא האדנת נפול
אלא קודם הרגל (ט"ו)
ובירושלים בשאר ימות
השנה חולין: דרוב מעות
העני חולין בשעת הרגל
הכל מעשר: דמפסק
טעמא: מה טעם בשעת
הרגל מעשר ולא אמרינן
קודם הרגל נפול דלמחין
בנמלתי כהר הבית: הוואיל
רש"י בירושלים עשרין
להתכבד בכל יום: חמין
העני: ואם נפול קודם
הרגל היו מספקין בשעת
כיבוה: אבל הר הבית
מתוך שהוא משופע והרוב
אלו נכנס חלק על רגלי'
ואז ע"כ להתכבד: אלמא
כל דבר הקשה לה הכבד
אמרינן קמ"ל חלוי (ט"ו)

אלו מציאות פרק שני בבא מציעא

כו.

עין משפט
גר מצוה

עב א"ר מ"י פ"ו מהל'
גולה ואכרה ה"ל ו'
מנע עשין עד תוס' ח"מ
פ"ד כ"ס פ"ק א':
ע"כ ב"ב מ"י ע"ג ט'
טו"ס ע"כ פ"ק ב':
ע"ד ד' מ"י ע"ג ט'
טו"ס ע"כ פ"ק א':
ע"כ ה' מ"י פ"ו מהל'
מעשר שני הלכ' י':
ע"ו ר' מ"י פ"ו מהל'
גולה ואכרה ה"ל א'
ועין מהל' שבת ונתינת
יכתי' מהל' עשין עד
טו"ס ע"כ ח"מ פ"ד כ"ס פ"ק
ב':

רבינו הגאון

הזהירה. דשתי' ט"ו ע"ה
בהן סי' הרבה. כלומר
משנים רבות הם נתינים
בהו המקום לפיכך עלה
(בהן סי' ט') פ"י קתא די'
הסבין נקרא קתא שני'
רצויות שהכ"ס קדור
בהן: שהרצויות נקראות
שני': מהנתינת דקמ"ה סבא
בכותל חרש מחציו לחרין
למכור מחציו ולפנים
לבעל הבית אפ"ן
באורא ונסבא דלית להו
לא קתא ולא טעני וכן כל
כיצא בהן. אם מכיירו
לכית זה לאמרינן אפי'
מצא בתוך הבית הר'
אלו שלו אוקמה רב
נחמן כשעשאו פונדק
ואפי' לא עשאו אלא
לשלישה ישראל הר' אלו
שלו מאי טעמא הוואו
דנפל מניה נתיאש. ואורא
רב נחמן לטעמיה דאמר
ראה סלע שנפל משנים

דשתי' ווא"מ ולקני ליה חזירו לבעל הגל או לבעל הכותל
[ב] וי"ל דאין חזר קונה בדבר שיכול להיות שלא
ימלאנו לעולם כמו הכל שהוא מונע בעובדי הכותל וכן מוכח לקמן
(עמוד ג) דמנן מלא בחנות ובשולחנות הר' אלו שלו ואין חזירו קונה
לחזרו או לשולחני לפי שהמעות הם
דבר קטן ואין סופו הוה למלא וכן
לקמן (דף מ.) דלאמר לא שנו אלא
בלוקה מן התגר דלא הוה שלו ולא
אמרי' דקנה אותם תגר כשהיה
נרשמו: **בכותל** חרש מחציו
ולחרין ש"ו. וא"מ והא אמרינן ספק
היטע לא יעול ועוד דהכא כי נמי
נטל להו מקום סימן ויכריז ועוד
דמשמע דמתני' מיידי אפילו ניש בו
סימן דנבמלא הוה בעי לאוקמי
מתני' נכסין ויכס אלא מהמת פירכא
אחריתי מוקי לה דאודרא ונסבא
וי"ל דלחיי בשמך דומיא דכותל י"ן
ומסתמא כבר נקשו בעלים ולא
מלא ונתיאשו אלא מחלוי ולפנים
של בעל הבית דליתו שוכה חפזיו
ימים רבים:

בתוך הבית הר' א"ו מירי
שמלא ביה הענין שנראה
שהוא אכידה: וניזול בתר בתרא.
דהיינו בעל הבית דמסתמא לעולם
הוא דר בנימו עם השוכרים וטרס
שהלכו חפשו חפזיה וכדו הבית
ולא שכחו דבר ואין תלמות המציאה
שהיא שלהם אלא לבעל הבית שעדיין
שאר בנימו נאחרונה כגון מעות
דחלין תת תרלא לפי שמכדקין
השוקקין בכל יום ואפילו אין בו
סימן דאין בעל הבית מתיאש מה
שמפסיד בנימו כסבור שימלאנו הייס
או למחר כיון שאין נכרים עמו
דרים בנימו וי' משני שעשה פונדק
לשלישה בני אדם אפילו כי יש סימן
מתיאש: **לעולם** מעשר. ואין
למלות דמן המוכרין נפלו וכבר מעות
חולין הן שנחמלנו על הבהמה דלוקינן
בחר לוקחין דהו רובא דמוכר אחד
מוכר לכמה בני אדם ועוד דמוקמינן

דשתי' ט"ו. העלו חלודה רבה דכולי האי לא שיק להו: **מציא**.
הנמלא כחמד ממורי הכותל: **בשר קסא**. אולי אז קמיה לגיז בני
הבית נמנוהו שם אי קתא לגר בני רשות הרבים נמנוהו שם שכן
דרך אחיזה. וכן כסא כמר שגליה אשטד"א גלע"ו: **באודרא**.
מוינין: נכסף. פלט"א של כסף:
ממולא. מן החפץ דממזיח כל רוח
הכותל: **לא לריכא דמשפט**. הכותל
למד גיפא: מהו דפימא. נחזי
הגובה היה תמילה ואשתפוזי אשתפוז
לד הנמוך קמ"ל: **לפני סוחרים כהמה**.
בירושלים: **לעולם**. בין בשעת הרגל
בין שלא בשעת הרגל: **מעשר**. שרוב
בשר הנאכל בירושלים מעשר לפי
שאין אדם שזה בירושלים עד שאכל
כל מעשרותיו וזמן מעות מעשר
לעני העיר או לזוהריו וישני העיר
ורוב הולאות מעשר לוקחין בהן
מעות לשלמים כדמא שם שם
מעשר זמנים כמסתמא מנחות
(דף פ"ג): **וכבר הבית חולין**. ואפילו
בשעת הרגל ואע"פ שרוב מעות
שבעיר מעשר שעולו רגלים מביאין
מעות מעשרותיהן לאכלם לא שנקינן
רובא דשמי' וחולין כמר רגל אלא
אמרי' מלפני הרגל נפלו כאן וחולין
הן: **ובירושלים**. בשאר שוקים שבה:
בשאר ימות השנה חולין. דרוב מעות
שבעיר חולין: **ובשעת הרגל מעשר**.
שרוב מעות העיר מעשר: **ואמר רב**
שמעיה בר ועירא מאי עעס. בירושלים
בשעת הרגל מעשר ולא אמרי' מלפני
הרגל נפלו כדאמרינן **בכר הבית**:
ושוקי ירושלים עשויין להכבד בכל
יום. ואם נפלו שם לפני הרגל כבר
מלאום מכדי השוק. אבל הר הבית
אין לרין להתכבד בכל יום שאין טיט
ועפר קולט שם מתוך שהוא משופע
ועוד שאין אדם נכנס שם במגעל
ובאבק שעל רגליו: **אלמא**. דבר
שעשי להכבד אמרי' קמ"ל אפי' חמ"ל
אלו והני אחרתי ניהו: **הכל נמי**.
קמ"ל שוכר בית כשהוא יולא מחפש
כל וזויתו ונטעל את שלו יולא ונימא
האחרונים שכחוהו שאלו הראשונים שכחוהו: **סוכר מלאו האחרונים**:
לשלישה ישראל. בנת אחת וכל שכן אם היו עובדי כוכבים ומי שנפל
ממנו מילא דלא ידע ממאן נכני: **פונדק**. מקום שבוברים ושנים סמין
לינה אחד ושנים: **ואפילו ברוב ישראל**. דעביד דמייאש ולא סמין
דליהדרו הנהיה דלא מפלגי בין דבר שיש בו סימן לאין בו סימן:
שלישה עובדי כוכבים. אידי דנקט שלישה גבי ישראל נקט נמי גבי
עובדי כוכבים ווא"ה חד ובלגד שיהא אחרון: **אפילו סימא לשלישה**
ישראל. ולא חפשו דהלכה כרשב"א דכי פליגי רבנן עליה
היכא דנפלה במקום שהרבים מזויין דלא ידע להו לכוליה דסכר
האובד ומימר אמר הווא דלשכח לא ידע ממי נפלה ולכשיגיע
הרגל יכריז עליה וחתן סימן ואטול אבל הכא דיידע להו
לכוליה ותבענהו ולא אודו איאופי מיימר אמר טו':
אמרי קמייבו. אחרתי לפניהם: **והספא ליהדרו**. בתמיה:
נקיטנא

לכו אחזקה דהו מעשר: **בהר** הבית **עיראם** חז"ן. וא"מ והא
אמרינן פרק הרוואה (בבב"ב דף ט"ז) לא יכנס אדם כהר הבית
במעות הנכרים לו כדמינו א"כ מסתמא של הקדש הם ונפלו מן
המביאין ללשכה בניסן וי"ל דאין אסור ליכנס אלא במעות הנכרים
לו כדמינו כפרהסא דנראה שנטא אותם לסמורה וננאי הוא
וכענין זה אפילו של הקדש אסור אבל יבדו אפילו הם של חולין
מומר ליכנס ועיין מוס' פסחים 1:1.

עשויין להתכבד בב"ב י"ב. וא"מ והלא אין מתכבדות אלא
בשני שלשים שלא יעמאו הטירות ולא בשביל המעות
ונגדה (דף טו: ושם ד"ה ע"מ) מוכח דמניו דלינה בחזקת בדוקה
משרטים אפי"ם שכדוהו אינו מועיל כיון שלא נדקו משרטים
בשעת כיבוד וי"ל כיון שבדוקין משרטים שלא יהא אפילו עגס
בכדשה אי אפשר שלא ימלא מעות אם היו שם:

הכא נמי קמא קמא אוי"ר י"ה. וא"מ ולוקי מתני' כגון שנמלא
גנומא שלא נמלא ע"י כיבוד כדמוכח פ"ק דפסחים (דף 1:1) וסו' גבי תיבה שנחמטשו בה מעות מעשר וחולין דאע"ג שכיד התביה
אזינין כמר רוב מעות שנחמטשו שם ולא כמר בתרא כשנמלא גנומא יש לומר שיש גנומא שנבדקת על ידי כיבוד כדאמר פרק דס
נדה (נדה טו: ושם ד"ה גנומא) יש גנומא שהיא עמוקה או סדק שהוא עמוק שאינו נבדק ע"י כיבוד כי הווא דפסחים ומתני' דקמ"ה מלא
בחוץ הבית לא משמע שמלא בסדק עמוק או גנומא עמוקה כל כך שלא יוכל לו למצוא בשעת כיבוד:
לשלישה עובדי כוכבים. נפחות משלשה לא מקרי רוב ומיירי שעדיין ישנם בבית דלא לאו הכי הוה דבעל הבית שהוא בתרא:
אפילו תימא לשלישה ישראל. מלמיה דבר קפרא מפרס דלמח לשלישה בני אדם מירי אפי' בשלישה ישראל ואפילו רבנן
דאמרי ברוב ישראל חייב הכריזו הכל הוה שלו כדמפי' דמתיאש וא"מ ולמה לי שלשה כחרי ובעל הבית סני דכל אחד יאמר חזירו לקחה
כדאמר בסמוך גבי ראה סלע שנפלה משלשה וי"ל דלא סני נפחות משלשה דלימיר דמאחד מן השוכרים אחד והם אינם חושדים את בעל
הבית ולכן אין האובד מתיאש דכבוד ודאי חזירו לקחה ויחזירו לו (ועי"ל דנעי לאוקמי אפילו אין בעל הבית עממה):

שנפל